

Asia: VN/13888/2020

Hallituksen esitysluonnos rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1 Luku Yleiset säännökset

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemiseksi ja korvaamisesta

Lausunto jätetty lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta 4.11.2020

MTK – Pohjois-Karjala kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja toteaa seuraavaa.

MTK – Pohjois-Karjala yhtyy Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton, MTK:n antamaan lausuntoon asiasta.

Lisäksi haluamme tuoda esiin seuraavia MTK – Pohjois-Karjalan ja maakunnan maanomistajien, viljelijöiden näkemyksen vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja niiden korvaamiseen. Tämä koskee erityisesti valkoposkihanhia.

Valkoposkihanhien määrän räjähdysmäinen kasvu johti keväällä 2020 yli 200 tilan vitsaukseen ja yli 5000 hehtaarin tuhoihin Pohjois-Karjalassa. Vahinkojen keskittyessä Keski-Karjalaan, Liperiin ja Pyhäselkään. Ongelmaa on yritetty ratkaista vuonna 2015 Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen perustamassa Keksi-Karjalan lintutyöryhmässä jo useamman vuoden ajan tuloksettomasti. Ryhmän ja viranomaisten toimesta on ohjeistettu lähinnä hanhien karkottamiseen ja siten vahinkojen minimoimiseen, niin kuin luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun valkoposkihanhen karkottamiseen kuuluu. Työryhmässä on viranomaisten (kunnat, ELY), paikallisten viljelijöiden ja lintuharrastajien sekä MTK:n edustus. Vastuu ministeriöllä (YM) ja viranomaisilla (Varsinais-Suomen ELY-keskus) on ollut ongelma tiedossa jo useamman vuoden ajan.

Valkoposkihanhien määrästä liikkuu erilaisia arvioita. 5000 hehtaarin tuhoamiseen tarvitaan vähintään toistamiljoonaa yksilöä eli yli 200 yksilöä/vahinkohehtaari. Hanhien liikkussa kymmenien tuhansien parvissa ovat vahingot totaalisia. Maailmanlaajuinen kanta on paisunut yli kahteen miljoonaan ja ei ole enää uhanalainen laji. Kanta jatkaa kasvuaan 10 – 20 % /vuodessa. Pesimäalueelta Kuolasta ja muualta pohjoisilta alueilta ovat luontaiset hanhien viholliset poistuneet; ihminen ja naali.

Nyt uudistetaan luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lajien mm. valkoposkihanhien aiheuttamien vahinkojen korvauskäytäntöä koskevaa lainsäädäntöä. Vahingonkärsijöiden näkökulmasta on välttämätöntä, että korvaukset ovat jatkossa oikeudenmukaisempia eli että ne vastaavat mahdollisimman hyvin aiheutunutta vahinkoa. Lisäksi on tärkeää, että korvausmenettelyt ovat sujuvia ja nopeita. MTK – Pohjois-Karjala on pitänyt esillä sitä, että jatkossa korvausten olisi huomioitava nykyistä paremmin tapauskohtaisuus esimerkiksi satotasojen näkökulmasta. Lisäksi järjestelmän olisi tunnistettava paremmin eri tuotantomuodot sekä erikoiskasvien viljely- ja tuotantokustannuksiin liittyviä yksityiskohtia. Myös työkulut tulisi saada korvattaviksi. Pohjois-Karjalan parhailla viljelyalueilla tuotetaan n. 25 % Suomen pienluomusiemenestä eli nurmiviljelyyn tarkoitettua siementä. Tämä kaikki tähän asti tehty kehitystyö menetetään, ellei hanhikantaa saada kuriin ja viljelijät saa itse päättää maalialueista. Syysviljojen viljely on liki kokonaan loppunut Pohjois-Karjalasta valkoposkihanhien vuoksi.

Valkoposkihanhasta on tullut maatalouden vitsaus Itä- ja Kaakkois-Suomeen, mutta erityisesti Pohjois-Karjalaan. Populaation kasvun myötä ongelma leviää muualle Suomeen. Ainut ratkaisu tähän on hanhien metsästyksen salliminen riittävin suurilla ampumaluvilla. Tällä hetkellä omaisuudensuoja ei toteudu eikä maatalouden jo ennestään heikko kannattavuus mahdollista ongelmatilanteen jatkumista. Ensimmäiset ampumaluvat on saatiin kuluvalle syksylle, mutta niissä on havaittu epäjohtomukaisuutta. Tilojen parhaat rehu tuotantoon tarkoitettut pellot on jätetty häirinnän ja ampumisen ulkopuolelle hallinnon yksipuolisella päätöksellä, josta on aiheutunut suurta taloudellista vahinkoa viljelijöille. Hallinnon tämän tyyppinen omavaltaisuus on tuomittavaa ja tähän on uudessa laissa tehtävä selkeä kirjaus myös, miten maalialueet tehdään yhteistyössä viljelijöiden kanssa.

Joensuussa 4.11.2020

MTK – Pohjois-Karjala

JOUNI MÄKISALO

VILHO PASANEN

Jouni Mäkisalo

Vilho Pasanen

Puheenjohtaja

Toiminnanjohtaja

2 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

-

3 luku Avustus vahinkojen ennaltaehkäisemiseen

-

4 luku Korvaukset aiheutuneista vahingoista

-

5 luku Maakotkan ja kalasääsken pesintään perustuvat tuet

-

6 luku Hakemisen ja myöntämiseen liittyvät menettelyt

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Pasanen Vilho
MTK - Pohjois-Karjala